

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Solutio adversariorum refutatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

Quaest. II. In quo consistat actus liber Dei. 407

amandi vel non amandi volendi, vel nolendi, quia ita deus amat, ut contingenter amet, quia non necessario amat creaturas existentes; cum potuerit non amare illas, quæ prædicationes sunt veræ & non falsæ, qui noluerit admittere periculosa contingentiam formalem Caietani in actibus liberis, necessario debet admittere contingentiam virtutalem eminentiæ, & æquivalentiæ, quia sine vlla contingentia siue virtuali, siue formali non potest villo modo concipi, quod eadem volitio diuina potuerit non esse, vel quando vult deus, non potest intelligi quod potuerit non velle.

Solutio Adversariorum refutatur.

Respondent aliqui falsam esse omnem contingentiam tam formalem, quam virtutalem, &c. neque illos indigere illa ad saluandas prædicationes contingentes, quia ad hoc sufficit infinitas diuina, nam sicut propter infinitatem (aiunt) potuit eadem entitas esse eadem & distincta, eadem, & non eadem in personis diuinis, communicari, secundum absolutam, & non communicari secundum relatiua: ita in Dei infinitatem reducendum esse, quod eadem entitas, quæ nunc est volitio potuerit ipsissima esse nolitio; unde in forma respondent, non potuit non habere eandem entitatem, quam habet concedo, non potuit hæc entitas, quam habet, non esse volitio, nego.

Sed contra manifeste quia volitio est essentialiter ens reale, sed non potuit non esse hæc entitas realis: ergo non potuit non esse hæc volitio. Respondent, in creatis tantum habere locum hanc syllogizationem.

Sed euidentius insurgo contra hanc solutionem, nam in diuinis esse volitionem est esse aliquid reale, & velle est velle realiter: ergo non velle, est non habere volitionem realem: ergo est non habere realitatem volitionis.

Præterea in diuinis etiam habet verum, quod ideo in deo est aliquid reale prædicatum, verbi gratia, omnipotentia, quia in deo est talis prædicatum esse, seu essentia realis, & ideo non esse in deo aliquid prædicatum reale, verbi gratia, lapidis quia non est in deo realis essentia, seu realitas essentialis lapidis; sed essentia volitionis diuinæ est essentia realis, seu ens reale: ergo ut non sit volitio in deo, oportet non esse in ipso ens reale, seu entitatem realem volitionis, & eo ipso quod tota realitas volitionis sit sine eo quod deficiat, aut formaliter, aut æquiualeuter, non potest non esse omnimodo formaliter volitio; sed ex dictis patet, in deo non potuisse non esse omnem realitatem formalem, quam habet: ergo aut non est essentialiter posita volitio in hac reali formalitate, sed in ente rationis aut in denominatione extrinseca; aut sicut illa realitas Dei non potuit non esse, neque formaliter, neque æquiualeuter, ita neque hæc volitio.

Item in diuinis etiam si detur infinitudo, valet necessario negare inferius, negato superiori, verbi gratia, deus non est animal: ergo non est homo, deus non est corpus: ergo non est lapis. Item valet in diuinis, nulla realitas potest desinere in deo: ergo non potest desinere sapientia, iustitia, &c. ergo etiam hæc valet; non potuit deo deesse realitas aliqua, vel formalitas realis, quam habet: ergo neque potuit deesse hæc volitio; patet consequentia; nam hæc volitio est quid inferius ad realitatem diuinam. Ad hæc, hæc est euidentis consequentia, Pater ut Pater est aliquid reale rela-

tium; sed Pater ut sic non est Filius: ergo aliquid relatiuum in diuinis non est filius, & sic realitas relatiua Patris non est realitas relatiua Filij: ergo similiter hæc est optima syllogizatio, volitio, ut volitio est aliquid reale; sed volitio, ut volitio potuit non esse: ergo potuit non esse aliqua realitas. Denique potuit deesse volitio: ergo potuit deesse aliquid: ergo potuit deesse ens reale; nam aliquid, & ens reale conuertuntur, & sunt synonyma.

Respondent, quando ratio est omnino absoluta nihil extrinsecum respiciens, neque connotans, impossibile esse, etiam in diuinis potuisse vni rationem aliquam, seu prædicatum deficere, quin deficeret aliqua realitas, vel realis formalitas intrinseca, secus est si præter id, quod ratio intrinseca importat in recto, requiratur aliquid aliud in obliquo, hoc enim obliquum, & connotatum de nouo existens, quod ita est, ut potuerit non esse, satis est ut dicatur, & sit vere deus ita volens illud obiectum connotatum, ut potuerit non velle illud.

Sed contra hanc solutionem primo, insurgunt omnia argumenta supra facta *sektionis præcedentis questionis*, ubi oppugnauimus configuentes ad connotata extrinseca, & volentes saluare contingentiam actus liberi per contingentiam connotati extrinseci; nam sicut actus liber non constituitur per connotatum, ita neque contingentia, & indifferentia illius constituitur per contingentiam connotati; quod adeo verum est, ut si actus liber non haberet libertatem, indifferentiam, & contingentiam vllam; sed omnino esset necessarius, connotatum nullo modo esset contingens; sed omnino necessarium, quod latissime supra demonstro, videantur ibi dicta: ergo nullius momenti est solutio.

Secundo contra sic insurgo, quia in diuinis Pater ut sic connotat Filium, & tamen non satis est realis filiatio à Patre connotata, ut realis essentia Patri, & Filio communis dicatur, & sit Pater, nisi Pater addat ratione nostra essentia realem Paternitatem, quæ ita distinguatur à Filio, ut si per impossibile deficeret filiatio, & Paternitas, & sola maneret essentia, Pater non per hoc solum quod filiatio connotata desineret esse, desineret esse Pater; sed quia deficiente Filiatione connotata, consequenter deficeret in Patre realis Paternitas, seu realitas Paternitatis. Contra præterea; quia stante eodem connotato, v. g. eodem prædestinato, eisdem mediis, & gratis externis, atque prædestinationis effectibus, præuenio, adiuto, & ornato, potuisset deus, sicut illum elegit de facto ante præuisa merita, eligere post præuisa merita, ut suo loco ostendam: peto ergo in quo consisteret illa distinctio affectuum, dum nunc voluit, seu elegit ante præuisa merita; tunc autem vellet seu eligeret post præuisa merita: hæc enim distinctio affectuum reduci non potest in diuersum obiectum connotatum. Denique connotatum non est essentia recti, sed requiritur ad essentiam recti; quod si essentia recti sine connotato manserit, non potest dici illud connotatum requiri ad essentiam recti; manet autem essentia recti, si hoc non est ens rationis quandiu manet tota eius realitas; unde si ad huius recti realitatem non requiritur illud connotatum, neque requiritur ad essentiam recti, & ideo dicimus, obiectum præsens esse connotatum requisitum ad nostram visionis intuitiue essentiam actualem; quia requiritur ad omnem realitatem visionis intuitiue, quod si hæc cum omni reali-

tate maneret absque obiecto obiectum non esset visio neque requireretur ad visionem: si ergo obiectum à Deo volitum non est, ipsa Dei volitio, neque requiritur ad realitatem ullam volitionis diuinæ, sane absque obiecto illo manebit tota essentia volitionis, & consequenter manebit ipsa volitio, quod si hæc sine obiecto manere non potest, ideo erit, quia obiectum requiritur ad realitatem illam volitionis.

Tandem, quia infinitudo in Deo si non coniungatur aut cum distinctione formali Scotica, aut cum distinctione virtuali Thomistica, non potest saluare cum veritate prædicata distincta, & contradictorie opposita, quæ conueniunt diuinitati, & paternitati, supposita identitate reali formali inter tales formalitates diuinas; unde etiam si concedas infinitatem inter diuinitatem, & personas, non poterunt verificari prædicata supradicta; si ex alio capite destruis distinctionem, aut formalem à parte rei, aut virtualem, ut tu ipse fateris in hoc mysterio. Item non potest saluari cum veritate, quod Deus qui formaliter indiuisibilis est, extendatur sine interruptione per corpora, & loca extensa, ac proinde subeat prædicationes, & denominationes extensionis, (idem est in Angelo, & in anima rationali) etiam si detur in Deo infinitudo, si ex alio capite non habeat extensionem, & diuisibilitatem virtualem, eminentialem, & æquivalentiam; unde quando interrogatur à te cur Deus cum sit indiuisibilis formaliter, & formaliter inextensus, extendatur, seu sit præsens toti huic cubiculo sine interruptione, se habendo in hoc, ac si esset corpus, si vis tribuere rationem immediatam, non debes confugere ad infinitudinem; quia Angelus etiam potest esse præsens toti huic cubiculo continue sine interruptione, sicut anima est in toto corpore, & nihilominus neque Angelus neque anima habent infinitudinem: ergo debes tribuere pro ratione proxima, & immediata tam in Deo, quam in Angelo, & anima extensionem, seu diuisibilitatem virtualem, licet verum sit quod pro ratione infinitæ præsentia Dei per omnia spatia reddenda sit infinita virtualium extensio. Itaque pro certo in bona Theologia habendum est nullo modo posse verificari de Deo prædicata opposita, & distincta sine distinctione formali, aut virtuali, & prædicata extensionis quoad præsentiam non possunt verificari de Deo sine extensione, aut formali, aut virtuali in ipso, quia prædicationes, aut denominationes diuinæ petunt fundamenta suæ verificationis proportionata sibi: sed de Deo verificantur prædicata contingentia, seu contingentes denominationes amandi, vel non amandi, volendi, vel nolendi: ergo à paritate rationis etiam si detur infinitudo in Deo, non poterunt verificari de Deo sine aliqua contingentia aut formali, aut virtuali: sed per te quia non admittis distinctionem formalem, verificantur prædicata distincta, & contradictorie opposita propter distinctionem virtualem, & quia non admittis, nec potest admitti secundum fidem catholicam extensio, & diuisibilitas formalis in ordine ad locum in deo, verificas prædicationes, & denominationes existendi præsentialem, & extensionis Dei sine ulla interruptione per infinita corpora, & spatia per extensionem, & diuisibilitatem virtualem, sine qua negata formali non potest saluari,

quod Deus extendatur per omnia corpora, & sit præsens omnibus locis infinite extensis.

Ergo à paritate rationis evidenter, & necessario sequitur, non posse verificari denominationes, & prædicationes contingentes in actibus diuinæ voluntatis sine contingentia virtuali, eminentiali, & æquivalentia eorumdem actuum liberorum Dei supposito quod negatur ut negari debet secundum fidem catholicam omnis contingentia formalis ad essendum, & non essendum formaliter à parte rei in ipsis actibus liberis, neque ulla ratio differentia, & discriminis potest ex cogitari ad negandam veritatem contingentia virtualis, quam tribuimus Deo, supposito, quod aduersarii admittunt distinctionem virtualem, & omnes Theologi, nullo exemplo, extensionem, & diuisibilitatem virtualem æquivalentem formali, & eminenter continentem illam.

Quadam obiectio ponitur, & diluitur.

Dices, ex hac tota nostra doctrina sequi, in Deo non dari libertatem formalem, sed solum virtualem; patet consequentia: quia libertas nihil aliud est, quam contingentia: sed per te in Deo non datur contingentia formalis, sed solum virtualis, & per æquivalentiam: ergo in Deo non datur libertas formalis, sed solum virtualis, & per æquivalentiam.

Sed contra manifeste, quia hæc obiectio aduersariorum fundatur in confusione, & non distinctione harum formalitatum indifferentia, contingentia, quæ maxime differunt, & una est constitutum formale libertatis, & altera non est constitutum sed requisitum, aut conditio ad libertatis usum, itaque indifferentia est definitio libertatis, quare si indifferentia non sit formalis in Deo, non erit formalis libertas ipsius, quia autem nos concedimus indifferentiam formalem in Deo ad amandum, & non amandum, hoc est ad volendum facere creaturam, seu communicare aliquod bonum illi, vel ad volendum non facere illam vel non communicare ipsi tale bonum, ideo concedimus libertatem formalem in Deo, & quia contingentia ad essendum & non essendum secundum nostram sententiam; imo secundum veritatem ipsam, non est constitutum formale libertatis, sed solum requisitum aut conditio etiam si sit tantum virtualiter, aut æquivalenter, non destruit libertatem formalem, nec reddit illam virtualem, & æquivalentem; exemplum est manifestissimum per intellectum diuinum generat formalissime Patrem Verbum, & per voluntatem non generat formalissime ipsum, quod generare, & non generare non destruit, nec reddit virtuale solum, aut æquivalenter distinctio, quæ datur in Deo inter intellectum, & voluntatem, ex eo quod non sit formalis à parte rei, sed solum virtualis, & ratio est manifesta, quia distinctio, licet sit prærequisitum, & conditio, & nullo modo constitutum formale generationis Verbi, &c. aut definitio eius non potest tollere formalitatem definiti, quam tolleret sine dubio, si esset constitutum formale, unde cum definitio generationis tui formale, unde cum definitio generationis tui sit productio seu processio viuentis à vi-Verbi sit productio seu processio viuentis à vi-Verbi sit productio seu processio viuentis à vi-Verbi sit productio seu processio viuentis à vi-

ente coniuncto in similitudinem individuum, & maximam eiusdem nature &c. hæc sit formalis distinctio, quæ solum conditio est, sit virtualis. Aliud exemplum declarat amplius, & minimam æque veritatem præsentem. Cælum in probabili opinione